Μ.Κ.

Αριθμός 457/2026

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Γ΄ Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Αγάπη Τζουλιαδάκη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Ιφιγένεια Ματσούκα, Φωτεινή Μηλιώνη-Εισηγήτρια, Ευαγγελία Στεργίου, Ευγενία Μπιτσακάκη, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ, δημόσια, στο ακροατήριό του, στις 19 Φεβρουαρίου 2025, με την παρουσία και του γραμματέα Παναγιώτη Μπούκη, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Των αναιρεσειόντων: 1) του , 2) του κατοίκων θέση οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Ευάγγελο Τσέλιο, που ανακάλεσε την από 10-2-2025 δήλωση για παράσταση κατ΄ άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ, παραστάθηκε στο ακροατήριο, και κατέθεσε προτάσεις.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) , 2) και της κατοίκων οι οποίοι

εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Βίκτωρα Τσιαφούτη, και κατέθεσαν προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 10-7-2016 αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκε στο Ειρηνοδικείο Νέων Μουδανιών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 433/2017 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 43/2020 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής. Την αναίρεση της τελευταίας αποφάσεως ζητούν οι αναιρεσείοντες με την από 26-10-2020 αίτησή τους.

Κατά τη συζήτηση της αιτήσεως αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

Ο πληρεξούσιος των αναιρεσειόντων ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Με την κρινόμενη από 26.10.2020 αίτηση αναίρεσης προσβάλλεται η αντιμωλία των διαδίκων εκδοθείσα κατά την τακτική διαδικασία με αριθμό 43/2020 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής, που δίκασε ως Εφετείο, το οποίο απέρριψε την έφεση των εναγομένων και ήδη αναιρεσειόντων και επικύρωσε την υπ' αριθ. 433/2017 οριστική απόφαση του Ειρηνοδικείου Νέων Μουδανιών, με την οποία είχε γίνει δεκτή ως ουσία βάσιμη η αγωγή των αναιρεσιβλήτων κατά των αναιρεσειόντων. Η αίτηση αναίρεσης ασκήθηκε εμπρόθεσμα και νομότυπα (άρθρα 552, 553, 556, 558, 564 παρ.3, 566 παρ.1 του ΚΠολΔ). Είναι συνεπώς παραδεκτή (άρθρο 577 παρ. 1 ΚΠολΔ) και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρθρο 577 παρ. 3 του ΚΠολΔ).

Κατά το άρθρο 57 εδ.α` του ΑΚ, όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Από την ανωτέρω διάταξη συνάγεται ότι προϋπόθεση της παρεχόμενης με αυτή προστασίας είναι η συνδρομή παράνομης πράξης, από την οποία επέρχεται μειωτική διαταραχή της προσωπικότητας σε κάποια έκφανσή της. Τέτοια προσβολή δημιουργείται και όταν παρακωλύεται η χρήση κοινόχρηστης οδού. Από το συνδυασμό της ως άνω διάταξης με εκείνες των άρθρων 966, 967 και 59 του ΑΚ προκύπτει ότι, με την καθιέρωση κάποιου πράγματος ως κοινοχρήστου, το άτομο αποκτά εξουσία χρήσης αυτού, η οποία δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως άμεση εξουσία επί του πράγματος (νομή, οιονεί νομή ή κατοχή), είναι όμως απόρροια του επί της ιδίας προσωπικότητας ιδιωτικού δικαιώματος, η εξουσία δε αυτή χρήσης, που προσβάλλεται εξωτερικώς σε περίπτωση παρακώλυσης της κοινής χρήσης, ως έκφανσης της προσωπικότητας του πολίτη, περικλείει την ικανότητα για ακώλυτη ανάπτυξη της ανθρώπινης ενέργειας και προστατεύεται από το άρθρο 57 Α.Κ., που επιβάλλει την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον, ενώ επιπλέον δικαιούται το προσβαλλόμενο φυσικό πρόσωπο να απαιτήσει, κατ` άρθρο 59 ΑΚ, χρηματική ικανοποίηση για την εκ της προσβολής ηθική του βλάβη. Με την καθιέρωση του πράγματος ως κοινοχρήστου δημιουργείται αφενός σχέση της πολιτείας ή άλλου φορέα δημόσιας εξουσίας (δήμου, κοινότητας κλπ) προς το πράγμα και αφετέρου σχέση του πολίτη προς αυτό, που συνίσταται στην εξουσία να το χρησιμοποιεί ελεύθερα μέσα στα όρια του προορισμού του. Η εξουσία του δε αυτή, που απορρέει από το προστατευόμενο δικαίωμά του επί της προσωπικότητάς του (άρθρο 57 του ΑΚ), αποτελεί εκδήλωση της ελευθερίας που είναι

στοιχείο της προσωπικότητας του ατόμου, συνταγματικώς προστατευόμενη (άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος). Περαιτέρω κατά τις διατάξεις των άρθρων 966, 967, 969, 970, 971 και 1054 του ΑΚ, εκτός συναλλαγής πράγματα είναι και τα κοινόχρηστα, στα οποία περιλαμβάνονται οι οδοί και οι πλατείες, ως προεκτάσεις και διευρύνσεις των οδών, οι οποίες, αν δεν ανήκουν σε δήμο ή κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο Δημόσιο και είναι ανεπίδεκτες νομής, άρα και κτήσης κυριότητας με χρησικτησία, αποβάλλουν δε τον κοινόχρηστο χαρακτήρα τους, αν έπαυσε να εξυπηρετείται ο εν λόγω προορισμός από φυσικά εμπόδια ή μεταβολές στη νομική κατάσταση αυτών. Τα κοινής χρήσης πράγματα λαμβάνουν τον προορισμό τους αυτόν από το νόμο ή τη βούληση του ιδιοκτήτη τους, που μπορεί να εκδηλωθεί και με παραίτηση από την κυριότητα του πράγματος για να καταστεί αυτό κοινόχρηστο, τηρουμένων πάντοτε των νομίμων διατυπώσεων. Κατά το προϊσχύσαν του ΑΚ Β. Ρωμαϊκό δίκαιο (Ν.3 Πανδ. 43.7, ν.2 παρ.8 Πανδ.39.3, ν.28 Πανδ.22.3), ιδιωτικό ακίνητο ελάμβανε την ιδιότητα κοινοχρήστου και με την από αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητα (vetustas), με την οποία κυρούται ως νόμιμη η πραγματική κατάσταση που υπάρχει πριν από τόσο χρόνο, ώστε η ζώσα γενεά να την γνώρισε ως έχει και να μη διέσωσε παράδοση από την παρελθούσα γενεά για την ύπαρξη άλλης διαφορετικής κατάστασης για χρονική περίοδο 80 (40 + 40) ετών τουλάχιστον. Η από αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητα δεν προβλέπεται από τον ΑΚ, διατηρείται όμως η δυνάμει αυτής μέχρι την εισαγωγή του (23-2-1946) αποκτηθείσα ιδιότητα του πράγματος ως κοινής χρήσης (άρθρου 51 Εισ.Ν.Α.Κ.). Μετά την εισαγωγή του Α.Κ. μπορεί εμμέσως να επιτευχθεί παρόμοιο με το εξ αυτής αποτέλεσμα, δυνάμει του άρθρου 281 Α.Κ., αν ο κύριος

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

επί μακρό χρόνο άφησε το πράγμα εκτεθειμένο στην κοινή χρήση ανεχόμενος ή, πολύ περισσότερο, επιθυμών αυτό να καταστεί κοινής χρήσης. Αυτό, ειδικότερα, μπορεί να συμβεί και στην περίπτωση που κάποιος χώρος αφήνεται από τον κύριο για να χρησιμεύσει ως κοινόχρηστη οδός ή πλατεία. (ΑΠ 158/2019, ΑΠ 647/2011, ΑΠ 407/2007).

Κατά τη διάταξη του άρθρου 560 παρ.1 εδ. α` του ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν παραβιάσθηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Εξάλλου, ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται αν δεν εφαρμοσθεί, ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή εάν εφαρμοσθεί, ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και εάν εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε ως ψευδής ερμηνεία του κανόνα δικαίου, όταν το δικαστήριο της ουσίας προσέδωσε στο νόμο έννοια διαφορετική από την αληθινή, είτε ως κακή εφαρμογή, όταν το δικαστήριο της ουσίας έκανε εσφαλμένη υπαγωγή των περιστατικών της ένδικης υπόθεσης σε διάταξη, στο πραγματικό της οποίας δεν υπάγονται και, έτσι, κατέληξε σε εσφαλμένο συμπέρασμα, με τη μορφή του διατακτικού. Με τον λόγο αυτό αναίρεσης ελέγχονται τα σφάλματα του δικαστηρίου της ουσίας κατά την εκτίμηση της νομικής βασιμότητας της αγωγής ή των ισχυρισμών (ενστάσεων, αντενστάσεων) των διαδίκων, καθώς και τα νομικά σφάλματα του δικαστηρίου της ουσίας κατά την αξιοποίηση των ουσιαστικών παραδοχών, δηλαδή, αποκλειστικά, των πραγματικών περιστατικών, που ανελέγκτως δέχθηκε το δικαστήριο της ουσίας ότι αποδείχθηκαν ή δεν αποδείχθηκαν, καθώς και της υπαγωγής αυτών στο νόμο. Ιδρύεται δε ο παραπάνω αναιρετικός λόγος, αν

οι πραγματικές παραδοχές του δικαστηρίου καθιστούν φανερή την ως άνω παραβίαση (Ολ.ΑΠ 2/2021, Ολ.ΑΠ 3/2020, ΑΠ 23/2023, ΑΠ 257/2020, ΑΠ 38/2020, ΑΠ 319/2017).

Στην προκειμένη περίπτωση, με τον πρώτο λόγο αναίρεσης, κατά το πρώτο σκέλος, οι αναιρεσείοντες αποδίδουν στην προσβαλλομένη απόφαση, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου του, την πλημμέλεια από τον αριθμό 1 του άρθρου 560 ΚΠολΔ , ισχυριζόμενοι ότι το Μονομελές Πρωτοδικείο, που δίκασε ως Εφετείο, παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 57 και 281 ΑΚ και έκρινε εσφαλμένα νόμιμη την αγωγή, η οποία ήταν απορριπτέα ως μη νόμιμη, διότι τα πραγματικά περιστατικά που ιστορούνται σ' αυτήν δεν αρκούν για την εφαρμογή του άρθρου 281 ΑΚ και την επικαλούμενη προσβολή δικαιωμάτων των αναιρεσιβλήτων επί της επίδικης, χαρακτηριζομένης ως κοινόχρηστης, οδού.

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

Από την παραδεκτή (άρθ. 561 παρ. 2 ΚΠολΔ) επισκόπηση του δικογράφου της αγωγής, προκύπτει ότι οι ενάγοντες και ήδη αναιρεσίβλητοι ιστορούσαν σ' αυτήν τα εξής: Ότι οι ίδιοι είναι συγκύριοι, συννομείς και συγκάτοχοι, κατ' ισομοιρία και εξ αδιαιρέτου έκαστος, ενός κληροτεμαχίου (ελαιώνα), που βρίσκεται στη θέση στα έκτασης 4.625 τμ, και ότι, αντίστοιχα, ο πρώτος των εναγομένων και ήδη αναιρεσειόντων το έτος 1988 απέκτησε κατά πλήρη κυριότητα ένα κληροτεμάχιο (ελαιώνα), που βρίσκεται στην ίδια τοποθεσία, έκτασης 2.625τμ, και κατόπιν εκ μέρους του ανέγερσης διώροφης οικοδομής και σύστασης οριζοντίων ιδιοκτησιών, μεταβίβασε το έτος 2011 στη δεύτερη των εναγομένων και ήδη αναιρεσειόντων - θυγατέρα του, κατά πλήρη κυριότητα, το ισόγειο κατάστημα, εμβαδού 80 τμ, στο οποίο αντιστοιχεί ποσοστό 36% εξ αδιαιρέτου επί του ακινήτου και στον γιο του, (μη

διάδικο), το δικαίωμα μελλοντικής δόμησης - επέκτασης της οικοδομής, στο οποίο αντιστοιχεί ποσοστό 10% εξ αδιαιρέτου επί του ακινήτου, όντας ο ίδιος πλέον κύριος μιας κατοικίας του α' ορόφου της οικοδομής, εμβαδού 120 τμ, μετά του αναλογούντος ποσοστού εξ αδιαιρέτου συγκυριότητας 54% επί του κληροτεμαχίου. Ότι το ακίνητο των εναγόντων συνορεύει προς τα νοτιοδυτικά με κοινόχρηστη οδό και πέραν αυτής εν μέρει με το κληροτεμάχιο των εναγομένων και εν μέρει με έτερο κληροτεμάχιο. Ότι η ανωτέρω οδός, που υπάρχει στην πρόσοψη των ανωτέρω ακινήτων, αφέθηκε στην κοινή χρήση ήδη από το έτος 1960, με τη θέληση και την ανοχή των τότε ιδιοκτητών των γειτονικών κληροτεμαχίων, οι οποίοι παραχώρησαν τμήματα των ακινήτων τους για τη διαμόρφωσή της και την εξυπηρέτηση των ιδίων, των ιδιοκτητών ακινήτων της περιοχής, αλλά και οποιουδήποτε άλλου ήθελε να διέλθει από αυτή. Ότι ο πρώτος εναγόμενος, ενεργώντας από κοινού με τη δεύτερη, τοποθέτησε «οδόφραγμα», το οποίο ξεκινά από το βορειοανατολικό όριο της περίφραξης του ακινήτου τους, διασχίζει κάθετα την κοινόχρηστη οδό και καταλήγει στην περίφραξη του ακινήτου των εναγόντων και ότι με τον τρόπο αυτό οι εναγόμενοι παρεμποδίζουν και διαταράσσουν την ελεύθερη χρήση της οδού, καταργώντας την κατά προορισμό χρήση της ως κοινόχρηστης, με αποτέλεσμα οι ίδιοι (ενάγοντες) να μην μπορούν να χρησιμοποιήσουν ελεύθερα, αδιατάρακτα και ανεμπόδιστα αυτήν. Ότι με αυτήν την ενέργειά τους, η οποία είναι παράνομη, υφίσταται καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος των εναγομένων επί της επίδικης εδαφικής λωρίδας και, εκ του αποκλεισμού από τη χρήση αυτής των εναγόντων, προσβάλλεται παράνομα η προσωπικότητά τους. Βάσει των ανωτέρω περιστατικών, ζητούν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να παύσουν να προσβάλλουν την προσωπικότητά

τους, με την άρση του ανωτέρω οδοφράγματος και να παραλείπουν στο μέλλον κάθε παρόμοια παράνομη και προσβλητική της προσωπικότητάς τους συμπεριφορά. Κατ' ακολουθίαν των εκτιθέμενων στη μείζονα σκέψη, η ένδικη αγωγή, ενόψει των διαλαμβανομένων σ' αυτήν πραγματικών περιστατικών και των ως άνω αιτημάτων της, είναι νόμιμη, θεμελιούμενη στις διατάξεις των άρθρων 57, 281 και 967 ΑΚ. Κατά συνέπεια, το Εφετείο, το οποίο με την προσβαλλόμενη απόφασή του έκρινε ότι η αγωγή είναι νόμιμη, δεν παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 57 και 281 ΑΚ, τις οποίες ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε. Συνακόλουθα, ο πρώτος λόγος αναίρεσης, κατά το πρώτο σκέλος, εκτιμώμενος ως λόγος εκ του αριθ. 1 του άρθρου 560 ΚΠολΔ, με τον οποίο οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν τα αντίθετα, είναι αβάσιμος.

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

Κατά τη διάταξη του άρθρου 560 αριθ. 6 του ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από την υπόψη διάταξη, που αποτελεί κύρωση της παράβασης του άρθρου 93 παράγραφος 3 του Συντάγματος, προκύπτει ότι ο προβλεπόμενος απ` αυτή λόγος αναίρεσης ιδρύεται, όταν στην ελάσσονα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας), ή όταν τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του πραγματικού του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνησή του (ανεπαρκής αιτιολογία), ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία), (Ολ.ΑΠ 6/2006). Δεν υπάρχει όμως ανεπάρκεια αιτιολογιών, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτικές

αλλά πλήρεις αιτιολογίες (ΑΠ 736/2019). Το κατά νόμο αναγκαίο περιεχόμενο της ελάσσονος πρότασης προσδιορίζεται από τον εκάστοτε εφαρμοστέο κανόνα ουσιαστικού δικαίου, του οποίου το πραγματικό πρέπει να καλύπτεται πλήρως από τις παραδοχές της απόφασης στο αποδεικτικό της πόρισμα και να μην καταλείπονται αμφιβολίες. Ελλείψεις δε αναγόμενες μόνο στην ανάλυση και στάθμιση των αποδεικτικών μέσων και γενικότερα ως προς την αιτιολόγηση του αποδεικτικού πορίσματος, αν αυτό διατυπώνεται σαφώς, δεν συνιστούν ανεπαρκείς αιτιολογίες (ΑΠ 68/2020, ΑΠ 12/2020). Δηλαδή, μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε είναι ανάγκη να εκτίθεται στην απόφαση πλήρως και σαφώς, και όχι γιατί αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε. Τα επιχειρήματα δε του δικαστηρίου, που σχετίζονται με την εκτίμηση των αποδείξεων, δεν συνιστούν παραδοχές επί τη βάσει των οποίων διαμορφώνεται το αποδεικτικό πόρισμα και ως εκ τούτου δεν αποτελούν "αιτιολογία" της απόφασης, ώστε, στο πλαίσιο της ερευνώμενης διάταξης του άρθρου 560 αριθ. 6 ΚΠολΔ, να επιδέχεται αυτή μομφή για αντιφατικότητα ή ανεπάρκεια, ενώ δεν δημιουργείται ο ίδιος λόγος αναίρεσης του αριθμού 6 του άρθρου 560 του ΚΠολΔ ούτε εξαιτίας του ότι το δικαστήριο δεν αναλύει ιδιαιτέρως και διεξοδικά τα μη συνιστώντα αυτοτελείς ισχυρισμούς επιχειρήματα των διαδίκων, οπότε ο σχετικός λόγος αναίρεσης απορρίπτεται ως απαράδεκτος (ΑΠ 162/2020, ΑΠ 169/2019, ΑΠ 1339/2017). Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 118 παρ. 4, 566 παρ. 1, 577 παρ. 3 και 578 ΚΠολΔ, για να είναι ορισμένος ο λόγος αναίρεσης από τον αρ. 6 του άρθρου 560 ΚΠολΔ, πρέπει το αναιρετήριο να περιλαμβάνει α) τον κανόνα ουσιαστικού δικαίου που φέρεται ότι παραβιάστηκε, β) τις ουσιαστικές παραδοχές της απόφασης ή τη μνεία ότι αυτή δεν περιέχει καθόλου αιτιολογία, ώστε να είναι εφικτή με βάση το

περιεχόμενο του αναιρετηρίου η στοιχειοθέτηση του προβαλλόμενου λόγου αναίρεσης, γ) τον ουσιώδη αυτοτελή ισχυρισμό (αγωγικό, ένσταση κλπ.) και τα πραγματικά περιστατικά που προτάθηκαν για τη θεμελίωσή του, ως προς τον οποίο εμφανίζεται η προβαλλόμενη έλλειψη, ανεπάρκεια ή αντίφαση, καθώς και τη σύνδεση αυτού με το διατακτικό της απόφασης, αν αυτή δεν είναι αυτονόητη, καθώς και ότι ο εν λόγω (νόμιμος και ουσιώδης) ισχυρισμός είχε προταθεί παραδεκτά στο δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση και δ) εξειδίκευση της πλημμέλειας που προσάπτεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, δηλαδή ή τη μνεία ότι σ' αυτή δεν υπάρχει καθόλου αιτιολογία ή, αν προβάλλεται ανεπαρκής και ελλιπής αιτιολογία, τα επιπλέον ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που έπρεπε να περιέχονται στην απόφαση ή να προσδιορίζει ως προς τι υπάρχει και σε τι συνίσταται η έλλειψη του νομικού χαρακτηρισμού των ουσιωδών περιστατικών που έγιναν δεκτά ή, αν προβάλλονται αντιφατικές αιτιολογίες, πρέπει να προσδιορίζεται ποιες είναι αυτές, σε τι συνίσταται η αντίφαση και από ποια αντικρουόμενα μέρη των αιτιολογιών αυτή προκύπτει (ΟλΑΠ 20/2005, ΑΠ 1419/2023, ΑΠ 1199/2018). Εξάλλου η αοριστία του λόγου αναίρεσης δεν δύναται να θεραπευθεί με παραπομπή σε άλλο διαδικαστικό έγγραφο (ΑΠ 1419/2023, ΑΠ 1107/2023, ΑΠ 1230/2014).

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

Στην προκειμένη περίπτωση, οι αναιρεσείοντες, με τον πρώτο λόγο αναίρεσης, κατά το δεύτερο σκέλος, αποδίδουν στην προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου του, την πλημμέλεια από τον αριθμό 6 του άρθρου 560 ΚΠολΔ, ισχυριζόμενοι ότι το Μονομελές Πρωτοδικείο, που δίκασε ως Εφετείο, εσφαλμένα, με ανεπαρκείς και αντιφατικές αιτιολογίες, έκανε δεκτό τον αγωγικό ισχυρισμό ότι η επίδικη δίοδος έχει καταστεί κοινόχρηστη και ότι εκ του αποκλεισμού της χρήσης

αυτής των εναγόντων και ήδη αναιρεσιβλήτων, προσβάλλεται η προσωπικότητά τους. Ο λόγος αυτός αναίρεσης είναι πρωτίστως αόριστος και εντεύθεν απαράδεκτος, καθόσον δεν αναφέρεται στο αναιρετήριο ο κανόνας ή οι κανόνες ουσιαστικού δικαίου που φέρεται ότι παραβιάστηκαν εκ πλαγίου, ενώ δεν αναφέρονται επακριβώς και πλήρως τα πραγματικά περιστατικά (παραδοχές) του δικαστηρίου σε σχέση με τα κρίσιμα αυτά ζητήματα, ώστε να είναι εφικτή, με βάση το περιεχόμενο του αναιρετηρίου, η στοιχειοθέτηση του προβαλλόμενου λόγου αναίρεσης

Κατά τη διάταξη του άρθρου 560 παρ.1 εδ. α` του ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν παραβιάσθηκε κανόνας τού ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Για να είναι ορισμένος ο λόγος αναίρεσης για παραβίαση κανόνων ουσιαστικού δικαίου από το δικαστήριο της ουσίας (αριθ.1 του άρθρου 560 ΚΠολΔ), πρέπει να καθορίζεται η συγκεκριμένη διάταξη του ουσιαστικού δικαίου που παραβιάστηκε και το αποδιδόμενο στην απόφαση νομικό σφάλμα ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του ουσιαστικού νόμου. Αν δε το δικαστήριο ερεύνησε την υπόθεση στην ουσία της, πρέπει να εκτίθενται και οι κρίσιμες σχετικές παραδοχές, δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά, υπό τα οποία και συντελέστηκε η προβαλλόμενη παραβίαση των κανόνων ουσιαστικού δικαίου. Διότι μόνον ενόψει των ουσιαστικών αυτών παραδοχών, μπορεί να ελεγχθεί αν η νομική πλημμέλεια που αποδίδεται στην απόφαση οδήγησε σε εσφαλμένο διατακτικό, από το οποίο να εξαρτάται τελικά η ευδοκίμηση της αναίρεσης (ΟλΑΠ 20/2005, ΑΠ 1027/2019, ΑΠ 873/2018).

Περαιτέρω, με το εδάφιο β' του αριθμού 1 του άρθρου 560

ΚΠολΔ, ως παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου ελέγχεται η παράβαση των διδαγμάτων κοινής πείρας, μόνον εάν αυτά αφορούν την ερμηνεία κανόνων δικαίου ή την υπαγωγή σε αυτούς των πραγματικών γεγονότων. Κατά την έννοια της άνω διάταξης, ο προβλεπόμενος από αυτήν λόγος αναίρεσης ιδρύεται, μόνον όταν το δικαστήριο εσφαλμένα χρησιμοποιεί ή παραλείπει να χρησιμοποιήσει τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα οποία πρέπει να εξειδικεύονται, δηλαδή τις γενικές και αφηρημένες αρχές για την εξέλιξη των πραγμάτων που αντλούνται από την εμπειρική πραγματικότητα με την βοήθεια της επιστημονικής έρευνας ή της επαγγελματικής ενασχόλησης και έχουν γίνει κοινό κτήμα, για την ανεύρεση με βάση αυτά της αληθινής έννοιας κανόνα δικαίου (ιδίως όταν αυτός περιέχει νομικές έννοιες, δηλ. για την εξειδίκευση των αόριστων νομικών εννοιών) ή για την υπαγωγή ή όχι σ' αυτόν των πραγματικών γεγονότων της διαφοράς. Αντίθετα, όταν το δικαστήριο της ουσίας χρησιμοποιεί εσφαλμένα ή παραλείπει να χρησιμοποιήσει τα διδάγματα της κοινής πείρας για να διαγνώσει αν συντρέχουν ή όχι τα εκάστοτε αποδεικτέα περιστατικά ή για να εκτιμήσει την αξία των αποδεικτικών μέσων, δεν στοιχειοθετείται ο προαναφερόμενος λόγος αναίρεσης (ΑΠ 2030/2022, ΑΠ 1273/2022, ΑΠ 1285/2021, ΑΠ 1106/2020). Για να είναι ορισμένος ο ως άνω λόγος αναίρεσης από τον αριθμό 1 εδ. β του άρθρου 560 ΚΠολΔ, πρέπει να αναφέρονται σε αυτόν: 1) τα επικαλούμενα διδάγματα της κοινής πείρας που δεν χρησιμοποιήθηκαν ή χρησιμοποιήθηκαν εσφαλμένα από το δικαστήριο της ουσίας, 2) ο κανόνας δικαίου για την ερμηνεία ή την εφαρμογή του οποίου έγινε ή δεν έγινε εσφαλμένη χρήση των διδαγμάτων της κοινής πείρας, 3) η φερόμενη ως εσφαλμένη έννοια που αποδόθηκε από το δικαστήριο της ουσίας σε συγκεκριμένο κανόνα δικαίου, όπως προκύπτει από τα διδάγματα

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

της κοινής πείρας που το δικαστήριο εσφαλμένα εφάρμοσε ή δεν εφάρμοσε και 4) η προβαλλόμενη ως ορθή έννοια του ίδιου κανόνα δικαίου, η οποία προκύπτει από τα διδάγματα της κοινής πείρας που η απόφαση δεν χρησιμοποίησε ή χρησιμοποίησε εσφαλμένα. Διαφορετικά ο λόγος είναι αόριστος και απορρίπτεται ως απαράδεκτος (ΑΠ 502/2024, ΑΠ 1620/2022, ΑΠ 1273/2022, ΑΠ 1285/2021, ΑΠ 609/2020).

Στην προκειμένη περίπτωση, με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης, οι αναιρεσείοντες αποδίδουν στην προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου του, την πλημμέλεια από τον αριθ. 1 του άρθρου 560 ΚΠολΔ, ισχυριζόμενοι ότι το Μονομελές Πρωτοδικείο, που δίκασε ως Εφετείο, παραβίασε ευθέως τους ερμηνευτικούς κανόνες που αφορούν στη συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς και τα διδάγματα της κοινής πείρας, διότι αναγνώρισε εσφαλμένα ως καταχρηστική τη συμπεριφορά τους, παρότι το χρονικό διάστημα που, κατά τις παραδοχές του, η ένδικη δίοδος αφέθηκε στην κοινή χρήση, ήταν πενήντα (50) και όχι ογδόντα (80) τουλάχιστον ετών, όπως απαιτείται από τον θεσμό της αμνημονεύτου αρχαιότητας και, επιπλέον, δεν έλαβε υπόψη ότι η δεύτερη αναιρεσείουσα απέκτησε δικαίωμα κυριότητας στα ακίνητα ιδιοκτησίας της μόλις το έτος 2011. Ο λόγος αυτός αναίρεσης είναι προεχόντως αόριστος και εντεύθεν απαράδεκτος, διότι δεν εκτίθενται σ' αυτόν οι ερμηνευτικοί κανόνες που παραβιάστηκαν ευθέως, καθώς και τα επικαλούμενα διδάγματα της κοινής πείρας που δεν χρησιμοποιήθηκαν ή χρησιμοποιήθηκαν εσφαλμένα από το δικαστήριο της ουσίας, ο κανόνας δικαίου για την ερμηνεία ή την εφαρμογή του οποίου έγινε ή δεν έγινε εσφαλμένη χρήση των διδαγμάτων της κοινής πείρας, η φερόμενη ως εσφαλμένη έννοια που αποδόθηκε από το δικαστήριο της ουσίας σε συγκεκριμένο

κανόνα δικαίου, όπως προκύπτει από τα διδάγματα της κοινής πείρας που το δικαστήριο εσφαλμένα εφάρμοσε ή δεν εφάρμοσε και η προβαλλόμενη ως ορθή έννοια του ίδιου κανόνα δικαίου, η οποία προκύπτει από τα διδάγματα της κοινής πείρας που η απόφαση δεν χρησιμοποίησε ή χρησιμοποίησε εσφαλμένα και, εφόσον το δικαστήριο ερεύνησε την υπόθεση στην ουσία της, δεν διαλαμβάνονται παντάπασι οι σχετικές παραδοχές του δικαστηρίου, δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά, υπό τα οποία και συντελέστηκε η προβαλλόμενη παραβίαση των κανόνων ουσιαστικού δικαίου και των διδαγμάτων της κοινής πείρας εκ μέρους του δικάσαντος δικαστηρίου, διότι μόνον ενόψει των ουσιαστικών παραδοχών, μπορεί να ελεγχθεί αν η νομική πλημμέλεια που αποδίδεται στην απόφαση οδήγησε σε εσφαλμένο διατακτικό, από το οποίο να εξαρτάται τελικά η ευδοκίμηση της αναίρεσης. Εξάλλου, αν ήθελε εκτιμηθεί ότι με τον λόγο αυτό αναίρεσης πλήττεται η προσβαλλόμενη και για ευθεία παράβαση των διατάξεων του προϊσχύσαντος του Α.Κ. Β. Ρωμαϊκού δικαίου (Ν.3 Πανδ. 43.7, ν.2 παρ.8 Πανδ.39.3, ν.28 Πανδ.22.3), σύμφωνα με τις οποίες ιδιωτικό ακίνητο ελάμβανε την ιδιότητα κοινοχρήστου και με την από αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητα (vetustas), κατά τα προεκτιθέμενα στη μείζονα νομική σκέψη, ο λόγος αναίρεσης, ως προς το σκέλος αυτό, είναι και αβάσιμος, ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση, δεδομένου του ότι το Πρωτοδικείο, κατά τις ανέλεγκτες αναιρετικά παραδοχές της απόφασής του, δεν στήριξε το αποδεικτικό του πόρισμα στις άνω διατάξεις, αλλά σε εκείνες των άρθρων 57 και 281 ΑΚ, κρίνοντας ότι η επίδικη δίοδος αφέθηκε στην κοινή χρήση από το έτος 1960, με τη θέληση και την ανοχή των τότε ιδιοκτητών των γειτονικών κληροτεμαχίων, οι οποίοι παραχώρησαν τμήματα των ακινήτων τους για τη διαμόρφωσή της

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

και την εξυπηρέτηση τόσο των ιδίων όσο και οποιουδήποτε άλλου ήθελε διέλθει από αυτή και ότι με την τοποθέτηση περίφραξης εκ μέρους των εναγομένων, και, εκ του αποκλεισμού από τη χρήση αυτής των εναγόντων, προσβάλλεται παράνομα η προσωπικότητά τους.

Κατά το άρθρο 560 ΚΠολΔ, ως ίσχυε κατά τον χρόνο άσκησης της αίτησης αναίρεσης, ορίζεται ότι : «Κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων, καθώς και των αποφάσεων των πρωτοδικείων που εκδίδονται σε εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων, επιτρέπεται αναίρεση μόνο: 1) αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Η παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας αποτελεί λόγο αναίρεσης μόνο αν τα διδάγματα αυτά αφορούν την ερμηνεία κανόνων δικαίου ή την υπαγωγή των πραγματικών γεγονότων σε αυτούς. Ο λόγος αυτός αναίρεσης δεν μπορεί να προβληθεί σε μικροδιαφορές, 2) αν το δικαστήριο δεν συγκροτήθηκε, όπως ορίζει ο νόμος ή δίκασε δικαστής του οποίου είχε γίνει δεκτή η εξαίρεση, 3) αν το δικαστήριο δέχτηκε ή δεν δέχτηκε τη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων ή δεν είχε καθ` ύλην αρμοδιότητα, 4) αν παράνομα αποκλείστηκε η δημοσιότητα της διαδικασίας, 5) αν το δικαστήριο παρά τον νόμο έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, 6) αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Οι αμέσως πιο πάνω αναιρετικοί λόγοι απαριθμούνται περιοριστικά, αντιστοιχούν δε ως προς τους

λόγους αναίρεσης που προβλέπονται από τους αριθμούς 1, 2, 4, 5, 7, 8 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, ως προς τους οποίους όμως δεν ταυτίζονται απολύτως. Οι διατάξεις του άρθρου 560 ΚΠολΔ είναι ειδικές ως προς τους λόγους αναίρεσης των αναφερομένων στο άρθρο αυτό αποφάσεων και αποκλείουν την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 559 ΚΠολΔ, που αναφέρονται στους λόγους αναίρεσης των αποφάσεων των υπολοίπων δικαστηρίων. Άλλες αιτιάσεις, πλην των περιοριστικά αναφερομένων στο άρθρο 560 ΚΠολΔ, στην περίπτωση που προσβάλλεται απόφαση του ειρηνοδικείου ή πρωτοδικείου που δίκασε ως εφετείο επί εφέσεως αποφάσεως του ειρηνοδικείου, δεν είναι παραδεκτές ως λόγοι προς αναίρεση. (ΑΠ 1281/2024, ΑΠ 348/2023, ΑΠ 1321/2020, ΑΠ 74/2019).

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

Από τις διατάξεις των άρθρων 106, 335, 338, 339, 340 και 346 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι το δικαστήριο της ουσίας, προκειμένου να σχηματίσει την κρίση του για πραγματικούς ισχυρισμούς των διαδίκων που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, υποχρεούται να λάβει υπόψη του όλα τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία παραδεκτά προσκόμισαν με επίκληση οι διάδικοι, διαφορετικά υποπίπτει στην πλημμέλεια που ιδρύει το λόγο αναίρεσης από τον αριθμό 11γ` του άρθρου 559 ΚΠολΔ. Ειδικότερα ο λόγος αυτός αναίρεσης ιδρύεται, όταν το δικαστήριο της ουσίας δεν έλαβε υπόψη του υποστατά και αναλόγως έγκυρα αποδεικτικά μέσα που οποιοσδήποτε από τους διαδίκους παραδεκτά επικαλέσθηκε και νόμιμα προσκόμισε προς άμεση ή έμμεση απόδειξη ή ανταπόδειξη κρίσιμων γεγονότων ή ισχυρισμών, δηλαδή λυσιτελών που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, διαμορφώνοντας το διατακτικό της απόφασης (ΟλΑΠ 42/2002), το οποίο θα ήταν διαφορετικό χωρίς τη σχετική παράλειψη. Για την ίδρυση του παραπάνω λόγου

αναίρεσης αρκεί και μόνη η ύπαρξη αμφιβολιών για τη λήψη υπόψη από το δικαστήριο της ουσίας επικληθέντων και προσκομισθέντων αποδεικτικών μέσων, τα οποία όφειλε αυτό να λάβει υπόψη του κατά τις συνδυασμένες ως άνω διατάξεις. (ΑΠ 1498/2021, ΑΠ 956/2021, ΑΠ 1388/2019, ΑΠ 1065/2014, ΑΠ 551/2013).

Τέλος, από τη διάταξη του άρθρου 561 παράγραφος 1 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι η εκτίμηση από το δικαστήριο της ουσίας των πραγματικών περιστατικών, εφόσον δεν παραβιάστηκαν με αυτά κανόνες ουσιαστικού δικαίου, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί, ή εφόσον η εκτίμησή τους δεν ιδρύει λόγους αναίρεσης από τους αριθμούς 19 και 20 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, είναι από τον Άρειο Πάγο ανέλεγκτη, ο δε αντίστοιχος λόγος αναίρεσης, εκ του περιεχομένου του οποίου προκύπτει ότι δεν συντρέχει καμία από τις προαναφερθείσες εξαιρετικές περιπτώσεις, απορρίπτεται ως απαράδεκτος, εφόσον πλέον πλήττεται η ουσία της υπόθεσης, που δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο (ΑΠ 23/2023, ΑΠ 68/2020, ΑΠ 262/2020, ΑΠ 551/2020).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι αναιρεσείοντες, με τον τρίτο λόγο της αίτησης αναίρεσης, κατά το πρώτο σκέλος, αποδίδουν στην προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου του, την πλημμέλεια από τον αριθ. 11γ του άρθρου 559 ΚΠολΔ, συνιστάμενη στο ότι το Μονομελές Πρωτοδικείο, που δίκασε ως Εφετείο, δεν έλαβε υπόψη τα νομίμως προσκομισθέντα με επίκληση αποδεικτικά μέσα (έγγραφα, ένορκες βεβαιώσεις, φωτογραφίες), τα οποία έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης. Ο λόγος αυτός αναίρεσης είναι απαράδεκτος, διότι, όπως προκτέθηκε, δεν περιλαμβάνεται στην περιοριστική απαρίθμηση των αναιρετικών λόγων του άρθρου 560 του ΚΠολΔ και δεν

μπορεί να προταθεί κατά της προσβαλλόμενης απόφασης που δίκασε έφεση κατά απόφασης Ειρηνοδικείου. Ο ίδιος λόγος αναίρεσης, κατά το μέρος που με αυτόν, υπό την επίκληση λόγου αναίρεσης, πλήττεται η αναιρετικώς ανέλεγκτη εκτίμηση από το δικαστήριο της ουσίας των αποδείξεων και η αιτιολόγηση του αποδεικτικού πορίσματος, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος (άρθρ. 561 παρ. 2 ΚΠολΔ).

Με τη διάταξη του άρθρου 560 αριθ. 5 ΚΠολΔ, ως ίσχυε κατά τον χρόνο άσκησης της αίτησης αναίρεσης, ορίζεται ότι κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων, καθώς και των αποφάσεων των πρωτοδικείων που εκδίδονται σε εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων, επιτρέπεται αναίρεση αν το δικαστήριο παρά το νόμο έλαβε υπόψη του πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ως "πράγματα" θεωρούνται οι πραγματικοί ισχυρισμοί που έχουν αυτοτελή ύπαρξη και τείνουν στη θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση ουσιαστικού ή δικονομικού δικαιώματος, που ασκήθηκε είτε ως επιθετικό είτε ως αμυντικό μέσο και άρα ως ουσιώδεις ισχυρισμοί στηρίζουν το αίτημα αγωγής, ανταγωγής, ένστασης ή αντένστασης ή λόγου έφεσης (ΟλΑΠ 25/2003, ΑΠ 308/2020). Αντιθέτως δεν θεωρούνται "πράγματα", κατά την προαναφερθείσα έννοια, η αιτιολογημένη άρνηση της αγωγής, της ανταγωγής ή της ένστασης, τα επιχειρήματα ή τα συμπεράσματα από την εκτίμηση των αποδείξεων, έστω και αν προτείνονται ως λόγοι έφεσης, οι νομικοί ισχυρισμοί και η νομική επιχειρηματολογία των διαδίκων, περιστατικά επουσιώδη που δεν θεμελιώνουν αυτοτελή ισχυρισμό, οι αποδείξεις ή τα περιστατικά που προκύπτουν από τις αποδείξεις, τα επικληθέντα αποδεικτικά μέσα και το

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

περιεχόμενό τους και τα διδάγματα της κοινής πείρας κατά την εκτίμηση των αποδείξεων (ΑΠ 268/2020, ΑΠ 517/2019, ΑΠ 1557/2018, ΑΠ 261/2016), αλλά ούτε και οι απαράδεκτοι ή αβάσιμοι κατά νόμο ισχυρισμοί, αφού οι τελευταίοι δεν είναι ουσιώδεις για την έκβαση της δίκης (ΟλΑΠ 8/2013, ΑΠ 308/2020, ΑΠ 76/2016) και στους οποίους το δικαστήριο δεν υποχρεούται να απαντήσει (ΑΠ 21/2024, ΑΠ 194/2023, ΑΠ 1433/2021, ΑΠ 179/2019).

Με το τρίτο λόγο αναίρεσης, κατά το δεύτερο σκέλος, οι αναιρεσείοντες αποδίδουν στην προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου του, την πλημμέλεια από τον αριθμό 5 του άρθρου 560 ΚΠολΔ, ισχυριζόμενοι ότι το δικάσαν ως Εφετείο Μονομελές Πρωτοδικείο, παρά το νόμο, δεν έλαβε υπόψη του την νομίμως προταθείσα ένστασή τους περί καταχρηστικής άσκησης του ενδίκου δικαιώματος των αναιρεσιβλήτων (άρθρο 281 ΑΚ), διότι η κρινόμενη αγωγή, μετά την παρέλευση τεσσάρων (4) ετών και επτά (7) μηνών από την επικαλούμενη παρακώλυση των αναιρεσιβλήτων στη χρήση της επίδικης διόδου, δεν ασκήθηκε για να προστατεύσει κάποιο δικαίωμά τους, αλλά για να παρεμποδίσει τους ίδιους τους αναιρεσείοντες στην άσκηση του νομίμου δικαιώματός τους επί της ιδιοκτησίας τους. Ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος, διότι, όπως προκύπτει από την παραδεκτή, κατ' άρθρο 561 παρ. 2 του ΚΠολΔ, επισκόπηση της προσβαλλόμενης απόφασης, το Μονομελές Πρωτοδικείο, που δίκασε ως Εφετείο, έλαβε υπόψη του και απέρριψε ως αβάσιμη την ένσταση των αναιρεσειόντων περί καταχρηστικής άσκησης του ενδίκου δικαιώματος των αναιρεσιβλήτων.

Ο από το άρθρο 559 αριθ. 14 του ΚΠολΔ αναιρετικός λόγος ιδρύεται, αν το δικαστήριο, παρά το νόμο, κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από το δικαίωμα ή απαράδεκτο, έτσι ώστε

να διασφαλίζεται η αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης. Αναφέρεται σε εκπτώσεις, ακυρότητες και δικαιώματα από το δικονομικό, αποκλειστικά, δίκαιο (Ολ.ΑΠ 2/2001, ΑΠ 152/2022). Δικονομικές ακυρότητες είναι όσες αποτελούν νόμιμες κυρώσεις που απαγγέλλονται για παράβαση διατάξεων, που ρυθμίζουν τη διαδικασία και κυρίως τον τύπο των διαδικαστικών πράξεων (Ολ.ΑΠ 1/2019, ΑΠ 23/2023, ΑΠ 34/2023, ΑΠ 66/2023, ΑΠ 510/2021, ΑΠ 1255/2019).

Με τον τρίτο λόγο αναίρεσης, κατά το τρίτο σκέλος, οι αναιρεσείοντες ισχυρίζονται ότι η ένδικη αγωγή έπρεπε να στραφεί και κατά του Πέτρου Χαραλαμπίδη του Ευθυμίου, ως συνιδιοκτήτη του με αριθ. 594 αγροτεμαχίου και έχοντος ποσοστό που αντιστοιχεί στην καθ' ύψος επέκταση της ευρισκόμενης εντός αυτού οικοδομής, ο οποίος συνδέεται με δεσμό αναγκαίας ομοδικίας με τους λοιπούς εναγομένους, με αποτέλεσμα η δίκη να διεξαχθεί χωρίς τη νόμιμη παράσταση ή κλήτευση όλων των αναγκαίων μερών. Ο λόγος αυτός, αν και στο αναιρετήριο δεν αναφέρεται ο αριθμός της σχετικής διάταξης, εκτιμάται ορθώς ότι θεμελιώνεται στην πλημμέλεια της παρά το νόμο μη κήρυξης απαραδέκτου του αριθ. 14 άρθρ. 559 ΚΠολΔ. Κατά συνέπεια, εφόσον η προβαλλόμενη πλημμέλεια αφορά τη μη κήρυξη απαραδέκτου, που αντιστοιχεί στον εκ του άρθρου 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ λόγο αναίρεσης, για τον οποίο δεν προσβάλλονται με αναίρεση οι αποφάσεις των Ειρηνοδικείων και των Πρωτοδικείων που εκδίδονται επί εφέσεων κατ' αποφάσεων των Ειρηνοδικείων, ο ως άνω λόγος αναίρεσης είναι απαράδεκτος. Σε κάθε δε περίπτωση, ο λόγος αναίρεσης είναι αβάσιμος, διότι, στην προκείμενη αγωγή του άρθρου 57 ΑΚ νομιμοποιείται παθητικά ως εναγόμενος μόνο ο διαταράξας, αυτός δηλαδή που ενήργησε την προσβολή, ανεξαρτήτως του αν είναι κύριος ή έχει οποιαδήποτε

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

σχέση με το διαταρακτικό κατασκεύασμα.

Κατά το άρθρο 562 παρ. 2 ΚΠολΔ, είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης που στηρίζεται σε ισχυρισμό, ο οποίος δεν προτάθηκε νόμιμα στο δικαστήριο της ουσίας, εκτός αν πρόκειται: α) για παράβαση που δεν μπορεί να προβληθεί στο δικαστήριο της ουσίας, β) για σφάλμα που προκύπτει από την ίδια απόφαση και γ) για ισχυρισμό που αφορά στη δημόσια τάξη ή το δεδικασμένο. Η διάταξη αυτή, η οποία αποτελεί εκδήλωση της θεμελιώδους αρχής ότι ο Άρειος Πάγος ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης του δικαστηρίου της ουσίας με βάση την πραγματική και νομική κατάσταση που όφειλε να λάβει υπόψη του ο ουσιαστικός δικαστής, καθιερώνει ειδική προϋπόθεση του παραδεκτού όλων των αναιρετικών λόγων, η συνδρομή της οποίας πρέπει να προκύπτει από το αναιρετήριο. Πρέπει, δηλαδή, να αναφέρεται στο αναιρετήριο ότι ο ισχυρισμός που στηρίζει το λόγο αναίρεσης, είχε προταθεί νομίμως στο δικαστήριο, το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, έστω και αν ο εν λόγω ισχυρισμός ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο (ΑΠ 164/2021, ΑΠ 114/2009). Συνεπώς, ο ισχυρισμός που στηρίζει το λόγο αναίρεσης, πρέπει να παρατίθεται στο αναιρετήριο, όπως προτάθηκε στο δικαστήριο της ουσίας και να αναφέρεται ο τρόπος και ο χρόνος πρότασης ή επαναφοράς του στο Εφετείο, ώστε να μπορεί να κριθεί από το αναιρετήριο, αν αυτός ήταν νόμιμος και παραδεκτός, αφού μη νόμιμοι, αόριστοι και απαράδεκτοι ισχυρισμοί δεν είναι για τους λόγους αυτούς ουσιώδεις και δεν ασκούν επίδραση στην έκβαση της δίκης (ΑΠ 1401/2008). Έτσι, αν ο αναιρεσείων είχε νικηθεί στον πρώτο βαθμό, η νόμιμη επαναφορά των ισχυρισμών του στο Εφετείο, πριν από την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, μόνο με λόγο έφεσης (κύριο ή πρόσθετο) μπορεί να γίνει. Αν δεν προβλήθηκε σχετικός

λόγος έφεσης με βάση τους ισχυρισμούς αυτούς και το Εφετείο απέρριψε κατ' ουσία την έφεση, δεν μπορεί να θεμελιωθεί λόγος αναίρεσης που περιέχει αιτιάσεις για την απόρριψη των ισχυρισμών, οι οποίοι δεν είχαν επαναφερθεί νόμιμα στο Εφετείο. Το γεγονός δε ότι ο σχετικός ισχυρισμός έπρεπε να ληφθεί υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο της ουσίας, δεν έχει σημασία, διότι ναι μεν η εφαρμογή του νόμου είναι έργο αυτεπάγγελτης ενέργειας του δικαστή, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι όλοι οι νόμοι είναι δημόσιας τάξης, αφού στην έννοια της δημόσιας τάξης περιλαμβάνονται οι κανόνες, με τους οποίους η πολιτεία προστατεύει θεμελιώδεις αξίες και αντιλήψεις του έννομου βίου, πολιτειακές, ηθικές, οικονομικές και κοινωνικές, η προσβολή των οποίων δεν είναι ανεκτή από την κρατούσα γενική περί δικαίου συνείδηση (ΑΠ 1401/2008). Επίσης, το γεγονός ότι ο ισχυρισμός έπρεπε να ληφθεί αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο της ουσίας δεν έχει σημασία, διότι, στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο παραβίασε μεν το νόμο, όμως λόγος αναίρεσης δεν μπορεί να ιδρυθεί, αν ο σχετικός ισχυρισμός δεν είχε προταθεί νομίμως από το διάδικο, εκτός αν συντρέχει κάποια από τις ανωτέρω εξαιρέσεις του άρθρου 562 παρ. 2 του ΚΠολΔ. Ωστόσο και στις περιπτώσεις αυτές, για να είναι παραδεκτός ο σχετικός ισχυρισμός, ο οποίος προτείνεται για πρώτη φορά ενώπιον του Αρείου Πάγου, όταν αφορά τη δημόσια τάξη ή όταν το σφάλμα προκύπτει από την ίδια την απόφαση, πρέπει τα πραγματικά γεγονότα, στα οποία στηρίζεται, να είχαν υποβληθεί στο δικαστήριο της ουσίας και να γίνεται στο αναιρετήριο επίκληση της υποβολής αυτής (Ολ. ΑΠ 15/2000, ΑΠ 164/2021). Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 556 παρ. 2, 562 παρ. 2, 570 παρ. 1 και 2, 577, 579 και 581 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι με την άσκηση της αίτησης αναίρεσης καθώς και με την επ' αυτής

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

δίκη δεν αναβιώνει η εκκρεμοδικία, αφού με το έκτακτο αυτό ένδικο μέσο δεν ανοίγεται νέος βαθμός δικαιοδοσίας, ούτε κρίνεται η ουσία της διαφοράς, αλλά ερευνάται το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων αναίρεσης. Συνεπώς δεν είναι παραδεκτή, μετά την τελεσίδικη απόφαση, η έρευνα νέων ισχυρισμών στην αναιρετική δίκη, καθόσον το αντίθετο θα μετέβαλε τον Άρειο Πάγο σε δικαστήριο ουσίας τρίτου βαθμού. (ΑΠ 1252/2021, ΑΠ 164/2021, ΑΠ 1950/2009, ΑΠ 621/2009).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι αναιρεσείοντες, με τον τέταρτο λόγο αναίρεσης, προβάλλουν την αιτίαση περί έλλειψης εννόμου συμφέροντος των αναιρεσιβλήτων στην προκείμενη δίκη, καθώς, μετά τη συζήτηση της έφεσής τους, οι αναιρεσίβλητοι πώλησαν το ακίνητό τους και οι νέοι ιδιοκτήτες ουδέποτε διαμαρτυρήθηκαν για την ύπαρξη της συγκεκριμένης περίφραξης. Ο λόγος αυτός αναίρεσης, ο οποίος επιχειρείται να θεμελιωθεί στον αριθ. 1 του άρθρου 560 ΚΠολΔ, είναι πρωτίστως απαράδεκτος, διότι τα προταθέντα πραγματικά περιστατικά που τον στηρίζουν γεννήθηκαν μετά τη συζήτηση της έφεσης ενώπιον του δικάσαντος ως Εφετείο Μονομελούς Πρωτοδικείου και με την άσκηση της αίτησης αναίρεσης, καθώς και με την επ' αυτής δίκη, δεν αναβιώνει η εκκρεμοδικία, αφού με το έκτακτο αυτό ένδικο μέσο δεν ανοίγεται νέος βαθμός δικαιοδοσίας, ούτε κρίνεται η ουσία της διαφοράς, αλλά ερευνάται το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων αναίρεσης, το αντίθετο δε θα μετέβαλε τον Άρειο Πάγο σε δικαστήριο ουσίας τρίτου βαθμού.

Μη υπάρχοντος άλλου λόγου προς έρευνα, πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της η αίτηση αναίρεσης και να διαταχθεί η εισαγωγή του κατατεθέντος για την άσκηση αυτής παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο (άρθρο 495 παρ. 3 του ΚΠολΔ). Τα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, που κατέθεσαν προτάσεις, πρέπει να

επιβληθούν σε βάρος των αναιρεσειόντων, λόγω της ήττας τους, κατά το νόμιμο και βάσιμο αίτημα αυτών (άρθρ. 106, 176, 183, 189 αρ. 1 και 191 αρ. 2 ΚΠολΔ), όπως ορίζονται στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την από 26.10.2020 αίτηση για αναίρεση της με αριθμό 43/2020 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής.

ΔΙΑΤΑΣΣΕΙ την εισαγωγή στο Δημόσιο Ταμείο του κατατεθέντος παραβόλου.

ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ σε βάρος των αναιρεσειόντων τα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων επτακοσίων (2.700) ευρώ.

Θεωρήθηκε
Η Εισηγήτρια

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 17 Μαρτίου 2026.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 24 Μαρτίου 2026.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ **Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**